

Forandring fryder?

I løpet av kort tid har to organisasjoner i kristen-Norge byttet navn. Norsk Misjon i Øst er blitt til Stefanusalliansen (2012) og Norsk Misjons Bistandsnemnd til Digni (2011). I 1995 byttet Den Nordiske Kristne Buddhistmisjon navn til stiftelsen Areopagos, Den norske Santalmisjon fusjonerte med Det norske lutherske Indremisjonsselskap og ble til Normisjon (2001), og Tibetmisjonen heter nå HimalPartner. Tendensen er klar – kristelige organisasjoner skifter navn. Forandringens vinder blåser gjennom norsk kristenliv. Det er et risikoprojekt å skifte ut et innarbeidet merkevarenavn. Kostnadskrevende er det også, utvikling og innarbeiding av ny design og logo er langt fra rimelig. Et navnebytte kan skyldes forhold som fusjoner, nyorganisering, endret målsetting og strategi eller nye samarbeidsrelasjoner. Det kan også være uttrykk for en tiltrengt ansiktsløftning og behov for å tiltrekke seg nye og yngre støttespillere. Et nytt navn vitner om en positiv åpenhet for fornyelse og bevissthet om egen samtid. I det ligger også en bevissthet om historiske forandringer og endrede betingelser for organisasjonens virksomhet.

En organisasjon kan få nytt navn av hensyn til samarbeidspartnere. Religionsfrihet er ikke uten videre et selvsagt gode. Men et navnebytte er også en refleks av dypereleggende, kollektive mentalitetsendringer. Det er knapt tilfeldig at tre av organisasjonene nevnt ovenfor har fjernet det norske/nordiske i navnet sitt. Det før så identitetsskapende nasjonale aspektet ved virksomheten er borte. Vi lever i en globaliseringens tidsalder pre-

get av nye oppfatninger om og forståelser av samkvem og mellommenneskelige relasjoner. Å markere nasjonal identitet oppleves spenningsfylt i forhold til tidens multikulturalisme. I stedet signaliseres samarbeid mellom likeverdige, myndige partnere. Samtidig har det klassiske begrepet misjon forsvunnet ut. Det er tydelig et bevisst valg. Spørsmålet er om dette også betyr at misjonsbevisstheten tones ned. I pluralismens, relativismens og sekularismens tidsalder skårer ikke verken begrepet misjon eller klassisk misjonsvirksomhet høyt, verken i allmennheten eller i kirkelige kretser. Et navnebytte kan derfor også indikere en teologisk dreining: Kristus-vitnesbyrdet og kristendommens åpenbaringsgitte innhold svekkes til fordel for en skaperteologi uten trinitarisk og soteriologisk feste og et sekulært definert bistandsarbeid basert på ideologiske føringer og midler fra offentlige kilder og instanser. Ellers kan man også reise spørsmålet om de nye navnene kommuniserer organisasjonenes anliggender utenfor kirkelige kretser. For utenforstående kan de virke mer gåtefulle enn umiddelbart informative, og makter i seg selv knapt å mobiliserte støttespillere utenfor den velinformerte, indre kjerne. Skal en organisasjon fornyes og løftes, må det mer enn en navneendring til.

Artiklene i dette nummeret behandler historiske prosesser og endringer. I artikkelen "Misjonærkallet og kulturens subjektive vending" dokumenterer førsteamanuensis Ingrid Eskilt (Ansgarskolen) hvordan oppfatningen av misjonærkallet har endret seg gjennom tre generasjoner misjonærer. Hun påpeker hvordan forskyvningene i kallsforståelsen har konsekvenser for oppfatningen av misjonsorganisasjonenes rolle i realiseringen av misjonærkallet. Den eldste generasjonen erfarte kallet som en uventet ordre ovenfra. Kallet ble realisert gjennom en misjonsorganisasjon, og som en konsekvens av dette tolket de også lydighet mot kallet som lydighet overfor organisasjonen. De yngre oppfatter kallet mer som et frø som vokser frem innenfra. Subjektet kommer i sentrum. Det dreier seg om å realisere egne gaver og eget potensial i tjenesten for Guds rike. Misjonsorganisasjonen blir da oppfattet som et instrument som legger til rette for dette. At denne oppfatningen også har hatt konsekvenser for misjonsorganisasjonenes arbeidsmåter, strukturer og organisering, sier seg selv.

I misjonshistorien skrives det sjelden om feilslåtte prosjekter og mislykket strategi. Professor Odd Magne Bakke (Misjonshøgskolen) har tatt tyren ved hornene i artikkelen om Det Norske Misjonsselskaps (NMS) engasjement i lutherske St. Olavs Church i Durban i 1970- og 80-årenes apartheid-regime. Visjonen var å få denne norskættede, hvite menigheten med i den svarte kirkesammenslutningen ELCSA, som et uttrykk for forsoning. Gjennom mange år stilte NMS en misjonær til disposisjon for menigheten. Å betjene en menighet med Guds ord og sakramenter kan sies å ha egenverdi. Vurdert ut fra målsettingen var forsøket en fiasko. Mange faktorer spilte sammen, men Misjonsselskapets visjon falt ikke sammen med menighetens. Prosjektet ble en tapt sak, men Misjonsselskapet fikk markert en tydelig holdning i apartheidspørsmålet i en tid da dette i seg selv var viktig. Det kan betraktes som verdifullt i seg selv. Dr. theol. Roald Kverndal har lang fartstid i internasjonale organisasjoner for sjømannsmisjon. Kinesere kjemper for tiden sin tredje opiumskrig, har en av dem hevdet. Den handler om oppfatningen av religion som opium. Med dette som utgangspunkt trekker hans artikkel "Pirates and Political Commissars: Towards Indigenuous Maritime Mission in Chinese waters" lange linjer. Han trekker opp spenningen mellom kontekstualisering og kolonialisering/imperialisme og viser hvordan misjon blant sjømenn har bidratt til fremveksten av en kinesisk kirke som ikke bare står på egne ben, men selv er involvert i sjømannsmisjon.

Kristin Norseth

